



DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomité
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref.:
Hkl/2009

Vår ref.:
08/02706

Dato:
29.04.09

Utenriksdepartementets rolle i saken om Martine Vik Magnussen

Det vises til brev fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen av 23.04.09 med anmodning om mine kommentarer til den kritikk som fremkommer i henvendelse datert 14.04.09 fra Odd Petter Magnussen vedrørende departementets oppfølging etter det tragiske drapet på Martine Vik Magnussen.

Jeg vil innledningsvis understreke at utenriktjenestens arbeid med konsulære saker er en av våre hovedoppgaver, definert i Lov om utenriktjenesten¹, og høyt prioritert i vårt daglige virke, både ved utenriksstasjonene og i departementet.

Konsulær bistand gis i mange ulike typer saker, blant annet etter dødsfall i utlandet. Når norske borgere blir drept i utlandet vil pårørende få bistand fra utenriktjenesten. Vi har en viktig rolle i forbindelse med varsling av de pårørende, og utenriktjenesten vil også bistå de etterlatte med praktisk assistanse.

Dette ble også gjort etter at Martine Vik Magnussen ble funnet drept i London 16.03.2008, og denne delen av utenriktjenestens befattning med saken er ikke berørt i henvendelsen til

¹ § 1. Utenriktjenesten har til oppgave:

1. å ivareta og fremme Norges interesser i forhold til utlandet, herunder både norske særinteresser og de interesser Norge har felles med andre land;
2. å gi norske statsborgere råd og hjelp overfor utenlandske myndigheter, personer og institusjoner;
3. å gi bistand til norske statsborgere i utlandet, herunder bistand i forbindelse med strafforfølgning, ulykker, sykdom og dødsfall.

komiteen. Det er den videre oppfølging av saken, arbeidet for å få den eller de ansvarlige brakt for retten, som Odd Petter Magnussen i første rekke kritiserer.

Ved drap i utlandet er det politimyndighetene i vedkommende land som har ansvaret for å etterforske saken og stille de ansvarlige for retten. I dette tilfellet skjedde drapet i London, og britisk politi har, i samsvar med britisk rett og folkeretten, ansvaret for etterforskningen.

Etterforskningen har ledet til at man har en navngitt mistenkt i saken. Vedkommende er borger av Jemen, og Storbritannia overleverte en begjæring til Jemen i desember 2008 om utlevering til Storbritannia av denne personen. Myndighetene i Jemen har avvist utleveringsbegjæringen med den begrunnelse at de ikke utleverer egne borgere. Spørsmål om eventuell strafferettslig bistand eller øvrig samarbeid hører inn under politimyndighetene og Justisdepartementet. Det ble imidlertid tidlig klart at den eneste tilknytning til Norge i saken var offerets nasjonalitet, mens alle de faktiske forhold tilsa en britisk etterforskning.

Foruten innledende kontakt mellom norske og britiske politimyndigheter, har utenriktjenesten lagt vekt på direkte kontakt med britiske politimyndigheter i saken, herunder med sjefsetterforsker. Utenriksdepartementet og ambassaden i London har også hele tiden hatt nær kontakt og samarbeid med det britiske utenriksdepartement. Utenriktjenesten har gjennom hele saken vært et bindeledd mellom de pårørende og britiske myndigheter, i tillegg til den direkte kontakten det i dette tilfellet har vært mellom Martine Vik Magnussens familie og britisk politi.

Da vi ble kjent med at man hadde en navngitt mistenkt, som er borger av Jemen, tok også Norge kontakt med Jemen for å anmode om deres samarbeid med Storbritannia om en løsning av saken. Dette var altså ikke en konkurrerende norsk anmodning, men en anmodning til støtte for den britiske utleveringsbegjæring.

Norges ambassadør, som er basert i Riyadh i Saudi-Arabia, har vært i Jemen og hatt samtaler med både innenriks- og utenriksministeren med sikte på å bidra til samarbeid fra jemenittiske myndigheters side. Han har også fulgt opp med samtaler med Jemens ambassadør i Riyadh om saken.

Saken er også tatt opp med Jemens ambassadør til Norge av utenriktjenesten på flere nivåer, og flere av våre ambassadører i andre land har tatt opp saken med Jemens ambassadører i de samme landene. Senest ble saken ble tatt opp med Jemens utenriksminister på et møte i Doha 30 mars 2009.

I denne saken har vi benyttet de eksisterende kanaler og muligheter som finnes i vårt arbeid med å legge press på myndighetene i Jemen, for å få den siktede framstilt for en domstol i Storbritannia.

På tross av både norsk og britisk påtrykk har utlevering av den mistenkte ikke funnet sted. Dette forklares med at det ikke foreligger noen bilateral utleveringsavtale mellom

Storbritannia og Jemen, og at Jemen heller ikke er bundet av noen annen relevant konvensjon om utlevering – og at en utlevering av egen borger vil stride mot jemenittisk rett.

I denne situasjon kan vi – og britene – kun legge politisk press på Jemen for å få til en utlevering, eller annet samarbeid, basert på at Jemen selv har adgang til å igangsette en egen straffeforfølgning av egne borgere for forhold i utlandet. Dette har vi gjort og det vil vi fortsette med.

Det hører imidlertid med i dette bildet at svært få land utleverer egne borgere til land de ikke har utleveringsavtale med. Norge har et lovfestet forbud mot utlevering av egne borgere.²

Et alternativ til en utlevering er at borgeren fra Jemen frivillig reiser til Storbritannia. Utenriksstjenesten har gjennom ulike kanaler formidlet en oppfordring til familien om at mistenkte frivillig reiser til Storbritannia for å fremstilles for retten der.

Et annet alternativ er formelt å kreve en straffeforfølgning i Jemen. Britiske myndigheter har så langt avvist dette, bl.a. fordi Jemen praktiserer dødsstraff, som er en aktuell nasjonal straffereaksjon for denne type forbrytelse.

Odd Petter Magnussen har ved flere anledninger fremlagt ulike forslag til hva utenriksstjenesten burde iverksette. Disse er blitt nøye vurdert, men ingen av dem har vært av en slik karakter at de etter Utenriksdepartementets vurdering realistisk sett kunne ha fått noen innvirkning på det som hele tiden har vært målet: Å få mistenkte framstilt for en domstol i Storbritannia.

Den mest konkrete kritikken fra Magnussen synes å relatere seg til spørsmålet om en mulig pressemelding fra Utenriksdepartementets side i forbindelse med ettårs dagen for drapet på Martine. Dette var ett av flere tema i møtene som fant sted mellom Magnussen og embetsverket i departementet i begynnelsen av mars.

Årsaken til at departementet kom frem til at det ikke var hensiktsmessig med en slik pressemelding, var at det ikke var noe nytt i saken som foranlediget egen pressemelding. Et tilleggsmoment var at det generelt sett ikke utstedes pressemeldinger i konsulære saker. Dette ble også formidlet til Magnussen.

Det har det siste året vært omfattende kontakt mellom Utenriksdepartementet og Odd Petter Magnussen som representant for Martines familie, for å informere om utvikling i saken og diskutere mulige løsninger. Dette har omfattet møter, telefonsamtaler og e-post-utveksling mellom ham og betroede embetsmenn på høyt nivå i Utenriksdepartementet. Det siste møtet fant sted 12. mars 2009, og etter dette ga Magnussen skriftlig uttrykk for at han anså det som formålsløst med flere møter.

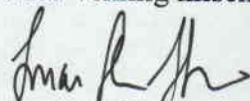
² Lov om utlevering av lovbrytere m.v. av 1957: § 2. Norsk statsborger kan ikke utleveres. (egne regler gjelder for Norden)

Vi vil imidlertid selvfølgelig sørge for at informasjon om en eventuell utvikling i saken vil bli formidlet til Odd Petter Magnussen umiddelbart.

Avslutningsvis vil jeg understreke at jeg forstår og deler hans frustrasjon over at den hovedmistenkte i drapet på hans datter ikke er stilt for retten. Men jeg er ikke enig i den kritikk han reiser vedrørende utenrikstjenestens befatning med saken.

Det har vært flere kontakter på politisk nivå og embetsverket i Utenriksdepartementet og flere av ambassadene har nedlagt et betydelig arbeid i denne saken. Embetsverket har etter mitt syn fulgt opp saken i samsvar med bestemmelsene i utenriksloven, utenriksinstruksen og mine egne instruksjer, og vi vil fortsatt arbeide for at saken blir belyst i en rettssak, slik at den ansvarlige blir ført for retten.

Med vennlig hilsen



Jonas Gahr Støre